

ნურთები

თუში ქალები დახელოვნებული არიან ცხვრის მატყლის დამუშავებაში, ქსოვასა და თელვაში, ბუნებრივი საფეხბავების მიღებასა და გამოყენებაში. ტრადიციული ფერები იყო: შავი, ყავისფერი, წითელი, ლურჯი, ყვითელი, თეთრი, მწვანე.

თუშური ავეჯის ორნამენტებში ფიგურირებს დახრილ-გვერდებიანი, ფოთლოვანი ჯვარი, ნადირთ მწყემსი ქალი-ღვთაების, დალის სიმბოლო.

Handwork

Tushetian women are handy in wool elaborating, knitting, thick felt pressing and making nature colors and woolens dying in. Natural traditional colors were: black, brown, red and blue, white and green.

The ornaments in the furniture represented female goddess beast-grazing Dali and a symbol of a dawn star "Tsiknikura"-a slope sided, leafed cross.

ნურთები როგორც სურა

თუშეთში მთელი წლის განმავლობაში ტარდება სევადასხეა სამოქალაქო დღესასწაულები. გაზაფხულზე, მაისის ბოლო კვირას ქვემო ალვანში ტარდება „ზეზვაობა”, რომელიც ეძღვნება 1659 წლის ბახტოონის ბრძოლის გმირს ზეზვა გაფრინდაულს. ამავე პერიოდს ემთხვევა „ფარდაგების ფესტივალი” ამის გარდა რამდენიმე „თეველი წელია, რაც სოფელ ომალოში ტარდება „თუშეთობა”.

Public Festivals

Various festivals are being performed all the year round in Tusheti. In Kvemo Alvani, on the last Sunday of May „Zezvaoba” festival is held which is dedicated to Zezva Gaprindauli-the hero of Bakhtrioni battle in 1659.

Carpet festival is held at same time too. Besides this „Tushetoba” festival takes place for many years in Zemo Omalo, tusheti. 2009 is the commencement of the annual festival of Tushetian Traditional Games and Cuisines.

TUSHETI

თუშეთი

0900, ქ. ახმეტა, ხოლოფაშვილის ქ. №49. ტელ: 0(349) 22 15 16

ელ-ფოსტა: akhmeta.gamgeobapr@gmail.com

akhmetagamgeoba@gmail.com

fb გვერდი: www.facebook.com/AkhmetaTourism

თუშეთი საქართველოს უკიდურეს ჩრდილო-აღმოსავლეთი მთიანეთია. უნიკალური ბუნება და ეთნო-ულტრული რეალები არაჩვეულებრივად შემზიდვებას და საინტერესოს ხდის მას.

ამ უძველესმა მთიანმა რეგიონმა დღემდე შემოინახა ძველი აღმოსავლეთის მწყემსური კულტურის მდიდარი ტრადიციები.

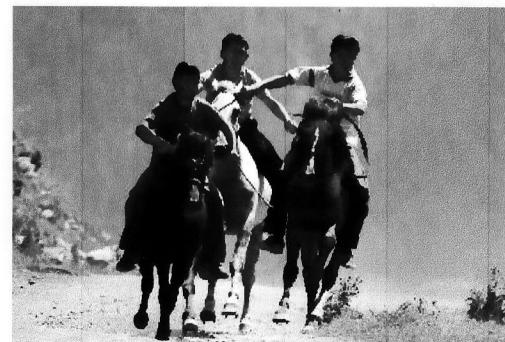
Tusheti is on extreme north-eastern highland of Georgia. Its unique nature and ethno-cultural realities make it extraordinarily attractive and interesting. This most ancient highland region preserved rich traditions of the old oriental pastoral culture till the present day.

თუშეთში გავრცელებულია ძუძუმწოვართა 60-მდე და ფრინველთა 120-მდე სახეობა. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ჩლიქოსანთა თანასაზოგადოება, რომელიც აერთიანებს ისეთ სახეობებს, როგორებიცაა ნიამორი, აღმოსავლეთ კავკასიური ჯიში შეელი მნიშვნელოვანია აგრეთვე მსხვილ მტაცებელთა თანასაზოგადოება: მურა დათვი, მგელი, ფოცხვერი და ჯიქი. ორთოფაუნა მოიცავს როგორც ენდემურ სახეობებს - კავკასიური როჯო და კავკასიური შურთხი, ისე ლეშიჭამიებს და მტაცებელ ფრინველებს, ბატკანბერი, მთის არწივი, სვავი, ორბი და სხვა.

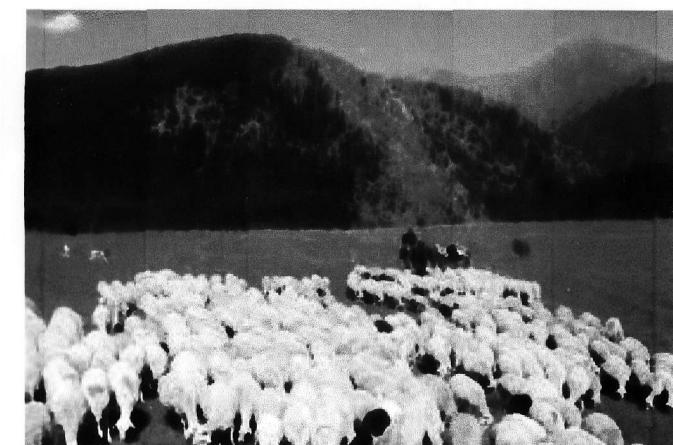
In Tusheti there are about 60 species of mammals and about 120 bird species. The most important is hoofed animals co-community this group consists of such species as Bezoar goat, East Caucasian Tur, Chamois Roe Deer. Big carnivore animals co-community is also important.

There are Brown Bear, wolf, lynx and leopard in this group. Among birds there are endemic species like Caucasian Black Grouse, Caucasian Snowcock. Carnivore birds and corpse eaters like Lammergeier, Golden Eagle, Black Vulture, Griffon vulture etc.

მუსტახიობა
მომთაბარეობითი მეცხვარეობა ოდითგანვე ითვლებოდა მამაკაცისათვის ლირსეული შორმის სფეროდ და ამ საქმეში თუშები დიდად იყვნენ დახელოვნებულები. „ვინაც კარგი გართ ცხვარში ვართ, ცუდები სახლში ჰყრენანო“ ასეთი იყო სიმღერაში გაედერებული მწყემსური მორალის დადააზრი.

თუშური ცხვარი, თუშური ცხენი, მეცხვარე ნაგაზი, თუშური ყველი და სხვა ქმნიან თუშეთის ერთიან კულტურულ-ესთეტიკურ სივრცეს თავისებური ეთნოფსიქოლოგიური წყობითა და სოციალური რიტუალების სისტემით.

Sheep breeding

Nomadic sheep-breeding has been considered a sphere of worthy activity for men since ancient times. Tushetians were most experienced in it. „Those, engaged in sheep breeding, are good, those, sitting at home, are bad“ this being an essence of pastoral morale expressed in a song.

Tushetian sheep, Tushetian horse, Tushetian dog, Tushetian cheese, etc. make a whole cultural-esthetic space of Tusheti with its original ethno psychological structure and social rituals system.